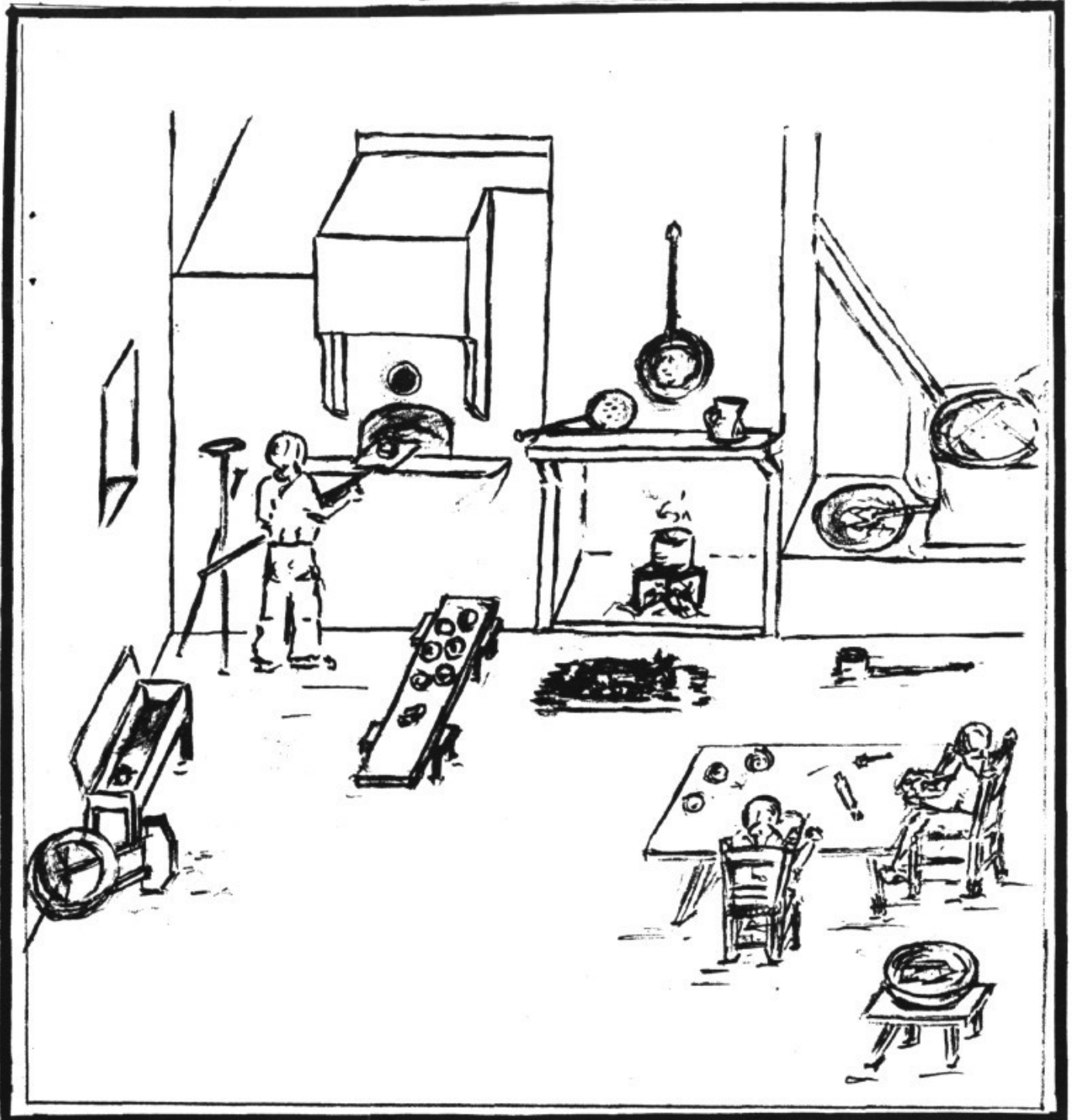

FENT CARRERANY

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

"FENT CARRERANY"

MARIA DE LA SALUT.

sumari

Editorial i Sumari, ...	2
I si parlàssim d'autoritat, ...	3
Càmeres Agràries, ...	4
La llet preocupa, ...	5
A la sombra del Palau de Sineu, ...	6
El Turisme a les illes Balears, ...	7
Els fòssils, ...	8
Pàgina Bíblica, ...	8
La Columna de la Llengua, ...	9
Bullit de notícies, ...	10
El temps, ...	12
Poemes i Gloses, ...	13
Demografia, ...	13
Refranys, ...	13
Població de Maria, ...	14
Entitats del poble, ...	15
Natura, ...	16
Eleccions, ...	17
Carrerany Esportiu, ...	18
La salut ho és tot, ...	20

EQUIP DE REDACCIÓ

Magí Ferriol Bauzá
Pere Fons Pascual
Antoni Mas Negre
Margalida Mas Vicens
Jaume Mestre Llompart
Joana Maria Queralt

COL·LABORADORS

Alumnes de Vuitè
Alumnes de Sisè
Gabriel Canyelles
Pep Lluís Corresa
Pere Crespi
Joan Gelabert Mas
Gabriela Mas Font
Marti Monjo Ballester
Bartomeu Monjo Sureda
Miquel Morey Mas
Jaume Sabater Garau
Pere de Ses Rotes
Pere Sureda Mas
Pere Sureda Ribas
Unió de Pagesos de Mallorca

+++++
+ La redacció de Fent Carrerany +
+ no es fa responsable de les +
+ opinions dels qui hi escriuen +
+++++

Portada: "Temps de panades",
Bartomeu Monjo Sureda

EDITORIAL

S'AMBIENT ELECTORALISTA A MARIA JA ES POT TOCAR, ESTA A S'ORDRE DES DIA. HA ARRIBAT ES MOMENT DE SES PROMESSES ELECTORALS, DE DIVULGAR POSTURES, IDEOLOGIES, REBATRE AFIRMACIONS, ETC...

ES MITJANS D'INFORMACIÓ, A NIVELL NACIONAL I AUTONÒMIC, JUGARAN UN PAPER MOLT IMPORTANT. ES POLITICS AIXÍ HO HAN ENTÈS I HAN FET UN ACOSTAMENT A SA PREMSA FORANA, I DINS AQUESTA, FENT CARRERANY.

AQUÍ, A NIVELL LOCAL, JA HAN SORTIT PUBLICATS ALGUNS ESCRITS EXPLICANT POSTURES.

ES CONSELL DE REDACCIÓ DE FENT CARRERANY, CONSCIENT DE S'IMPORTANCIA QUE TÉ ESSER S'ÚNICA PUBLICACIÓ LOCAL I CONSCIENT DE S'OBLIGACIÓ QUE UN MITJA INFORMATIU TÉ D'INFORMAR I COMUNICAR A SA GENT D'ALLÒ QUE PASSA, POSA A DISPOSICIÓ DE TOTES LES TENDÈNCIES POLITIQUES QUE HAGIN DE LLUITAR A SES URNES, PART DE SES SEVES PAGINES.

AQUEST OFERIMENT ESTA SUBJECTE A N'ES MÉS ESTRICTES PRINCIPIS DE SA DEMOCRACIA I CADA GRUP SERA RESPONSABLE D'ALLÒ QUE DIGUI, MAI "FENT CARRERANY".

UNA VEGADA MÉS VOLEM ESTAR A N'ES SERVEI DES POBLE I SOM CONCIENTS DE QUÈ ARA ÉS UN MOMENT IMPORTANT PER ESTAR-HI I HI DESITJAM ESTAR SERVINT D'ALLÒ QUE INTENTAM ESSER, UN MITJA DE COMUNICACIÓ I INFORMACIÓ.

Edita:
Associació Cultural FENT CARRERANY
Carrer Major, 9
07519 Maria de la Salut

Imprimeix:
Apostol y Civilizador
Petra

N2 Depòsit Legal: PM-457/1986

I si parlàssim d'autoritat?

En el meu entendre, un altre factor que ha influït sobremanera en la forma d'ésser, de comportament, etc. dels mariancos, ha sigut l'ensenyament.

Ha sigut una escola plagada de personalismes, de tal forma que sempre s'havia de fer el que deia "la voz de su amo". Si els mestres no seguien les directrius i les pautes pertinents, ben aviat aquests mestres eren apartats, marginats, s'ls feia la vida impossible, fins que no els quedava altre remei que anar-s'en.

El sistema era el següent: com manco s'ensenyàs, millor, ja que al nostre poble des de temps enrera, el fet d'ésser una persona instruïda i de lletres, només corresponia a les classes socials més elevades. Els "altres", bastava que sapiguessin fer feina. Com més ignorants millor.

Això va perdurar molts d'anys, fins que en temps de Sa República vengueren a Maria uns mestres que tenien idees contràries a les anteriors, i mentalitzaren a la gent sobre la necessitat d'aprendre i de saber. Prova d'això és que les generacions que passaren per les seves mans se diferenciaven encara.

La Guerra Civil va suposar un trencament d'aquest intent de superar els obstacles i tornaren una vegada més a les collarades d'antes; jo diria que d'una manera pitjor que abans o més nefasta. Perquè aquí ja no se tractava de veure qui eren els rics o els pobres, sinó, que uns eren els bons i els altres els dolents.

Parlant de discriminació d'infants, un altre factor que va ajudar a mantenir-la o a augmentar-la, va ésser quan Don Joan Ferragut (s'apotecari) i la seva senyora Donya Joana Santandreu, montaren una acadèmia, on preparaven alumnes perquè llavors aquests poguessin anar a examinar-se lliures a l'Institut. També donaven classes de repàs. Això va provocar diferents problemes perquè aquí s'aprenia i s'ensenyava; i el que volien els poders fàctics era tot el contrari.

Conseqüències de tot això:

-Els infants que anaven a Ca S'Apotecari, eren marginats per alguns mestres de l'escola pública. Tenien un tracte diferent als altres nins i damunt havien de sofrir insults, com el "d'aspirines, pastilletes, etc."

-Aquells mestres de l'Escola Pública que col·laboraven amb don Joan Ferragut, no feien molt poc temps; aviat eren marginats i exclosos del grup d'amics. No s'els convidava a les festes ni a les bauxes que feien els altres mestres, i no els quedava més remei que canviar d'aires.

-També dugué enfrontaments d'alguns pares amb el director de l'escola pública, pel tracte que rebien els seus fills.

Jo, entre molts d'altres, vaig sofrir totes aqueixes conseqüències, i he d'agrair molt, potser tot, al matrimoni Ferragut-Santandreu, gràcies a una bona basse que m'ajudaren a adquirir.

En temps més recents, l'escola Pública experimenta un aixecament gràcies a una sèrie

de mestres responsables i en particular a un gran docent, com és el mestre Joan Sans. Aquest mestre fou també objecte d'amenaçes, calúmnies, etc., amb la intenció de que se'n anàs el més aviat possible. D'aquests anys sortiren també bons alumnes.

Del que passa actualment, crec més convenient deixar-no estar, i que siguin els propis pares o els propis interessats els qui ho diguin; ja que podria entrar en fortes polèmiques que duguessin a possibles enemistats innecessàries. Jo, com a docent, hi ha moltes coses que no comprenc i que me són difícils d'entendre.

Amb tot això don per acabat el meu article, sobre les possibles causes d'una manca d'autoritat a Maria de la Salut. Vull que quedi ben clar, que en cap moment he tengut intenció de trastocar ni menyspreuar a ningú. L'únic que desitjaria és el millor pel poble i per la gent que l'habita, o l'habitam, encara que només siga, per alguns, els caps de setmana.

Essent Maria un poble agrícola i amb molts de pagesos, el passat dia 7 de Març es va celebrar una conferència damunt ses Càmares Agràries, amb sa participació des Senador des PSOE i membre d'Unió de Pagesos, Antoni Garcias. Ho dic perquè n'hi havia molts pocs de pagesos, essent es tema de ses Càmares Agràries molt important. No sé si és perquè en aquesta xerrada l'organitzava l'Agrupació Socialista de Maria, i tal vegada per això no hi vingueren els grans pagesos.

N'Antoni va començar per dir que sa Llei de Càmares Agràries és molt senzilla, que és una Llei que té dotze Articles i tendeix a sa desaparició de ses Càmares Agràries Locals. Sa seva idea era fer una Llei per anar cap a unes eleccions per saber sa representació des pagesos a través de ses seves organitzacions professionals (Sindicats, Patronals, etc.). Aquesta Llei és una Llei de Bases que serveixi per totes ses Comunitats Autònomes.

Ses Càmares Agràries estaven pagades amb

@@
 @*****
 @*****
 @**CÀMARES AGRÀRIES**
 @*****
 @*****
 @@

doblers de tots i no era congruent, que si estaven pagades amb doblers de tots, aquestes corporacions de drets públics tenguessin competències representatives; aquestes competències representatives les han de tenir es propis pagesos a través de ses seves organitzacions i després també entraven en competència amb ses cooperatives.

Es pagesos havien de pertànyer obligatòriament a ses Càmares Agràries, però existint llibertat sindical creim que es pagesos no havien d'estar imposats dins un lloc en el qual estiguesin obligats a estar-hi, sinó que ells voluntàriament estiguessin allà on volguessin.

Quedarà una Càmara Agrària per cada Província i ses úniques funcions que tindrà seran de diàleg amb s'Administració; estarà formada per 25 membres que accediran en aquests llocs a través de ses eleccions que se faran, eleccions tancades a través des Sindicats o Organitzacions Professionals. Sa cosa que donarà dret a votar no serà es

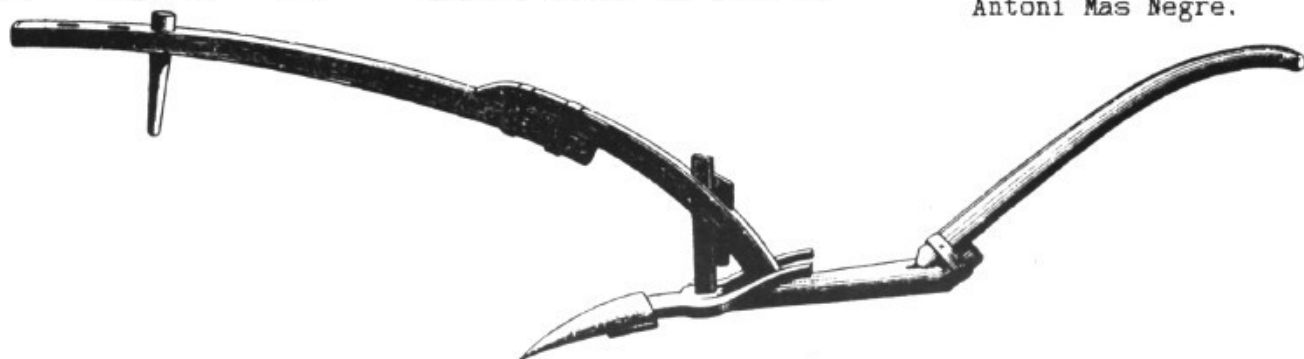
títol de propietat, sinó que un faci de pagès.

Després d'haver explicat tot això, el Senador del PSOE i membre de UPM, es va entrar en diàleg entre tots ets assistens; es temes més destacats varen esser: l'I.V.A., les subvencions per animals, per tancar finques, per les faves i el favó, per la sembra d'abres, etc.

Uns quans de pagesos es queixaren de què l'any passat demanaren una subvenció per les faves i el favó i encara no l'havien cobrada, han demanat explicacions del perquè no l'han cobrada i els han sortit, els encarregats d'això, per "PLATANERES".

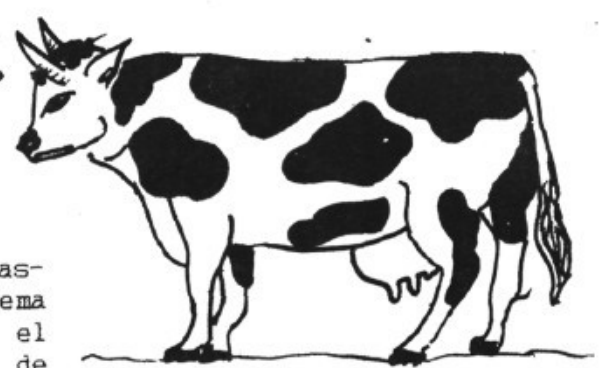
Per últim va sortir el tema de l'I.V.A. del pagès. El pagès té el 4% quan ven un producte, el comprador li ha de pagar, aquest 4% és per ell i ell compra productes amb I.V.A. i no el pot desgravar. Després hi ha el 6% que es I.V.A. pagat-I.V.A. cobrat. Tot això estant d'alta com a pagès.

Antoni Mas Negre.

La Llet

preocupa!!

El sector lleter de les Illes, al igual que la resta de l'Estat Espanyol, està preocupat degut a l'aplicació del "sistema de quotes".

La fixació de la quota de producció lletera és obligatòria una vegada produïda la incorporació d'Espanya a la C.E.E. La quota està regulada en el Reglament base per el que s'estableix la Organització Comú de Mercats, (OCM), en el sector lleter (Reglament CEE, 804/68) l'objectiu de la quota és controlar l'increment de la producció lletera.

La quota que Espanya té assignada en el tractat d'adhesió a la CEE és de 5'4 milions de tones. Una vegada establerta la quota cada Estat membre pot optar per repartir-la de dues maneres: a través de les centrals Lleteres o bé directament als productors. Espanya ha optat per fer-ho directament als productors.

Ara bé, en aquests moments el Ministeri d'Agricultura ha procedit a fer rellenar les declaracions de producció de 1985 per tal d'establir la quantitat de referència, la que determinarà la reducció de producció a fer, cas de què es superi la quantitat de 5'4 milions de tones.

Però el conflicte radica en la falta de concertació amb l'Administració del tema de les quotes lleteres. L'Admi-

nistració no es vol assegurar a negociar el tema fins que no es tengui el total de la producció de 1985.

Ara bé hem de suposar que s'haurà de reduir la producció i per tant el que hem de plantejar és de quina forma s'ha d'aplicar aquesta reducció.

Tenguent en compte les dues realitats socials i econòmiques existents a foravila, no es pot plantejar una reducció igual i d'una manera lineal a totes les explotacions ja que al aplicar la reducció, l'efecte que aquestes produïrien no seria el mateix a totes les ramaderies.

La U.P.M. (Unió de Pagesos de Mallorca) planteja que aquesta reducció no es produeixi a les explotacions familiars agràries ja que aquestes no tenen d'altre font d'ingressos que no sigui la pagesia, a més d'això moltes d'aquestes explotacions durant els darrers anys han

realitzat importants millores estructurals, les quals han anat cap a un augment progressiu de la producció, cercant una millor rentabilitat de l'explotació, el reduir la producció a aquestes explotacions sobre la producció de 1985 seria el recular i el tornar cap a la inviabilitat d'aquestes.

Per altre part tenim molt clar que en cas de produir-se aquesta reducció, l'han d'assumir aquelles explotacions creades a partir d'uns excedents econòmics d'altres sectors de producció, (serveis, indústria, hosteleria, etc.), és lògic que qui no viu directament de la terra i de lo que aquesta produeix sigui el que assumeixi aquesta reducció, no sols en aquest tema sino en totes les produccions agrícoles i ramaderes objecte de reduccions o taxes de corresponsabilitat.

Comissió de Llet, U.P.M.

A l'ombra del Palau de Sineu.

Dia Primer de març tengué lloc, per quarta vegada, la celebració commemorativa de L'aprovació del "Estatut d'Autonomia de Balears". Aquesta vegada, hem volgut que la festa tengués lloc a la Part Forana, al mateix cor de Mallorca, a Sineu.

El fet de triar Sineu com a lloc per a una celebració que hauria d'esser entranyable per a tots els illencs, no ha obeït a la casualitat, sinó que ha estat la conseqüència d'una voluntat integradora a la qual afegirem una forta càrrega de simbolisme.

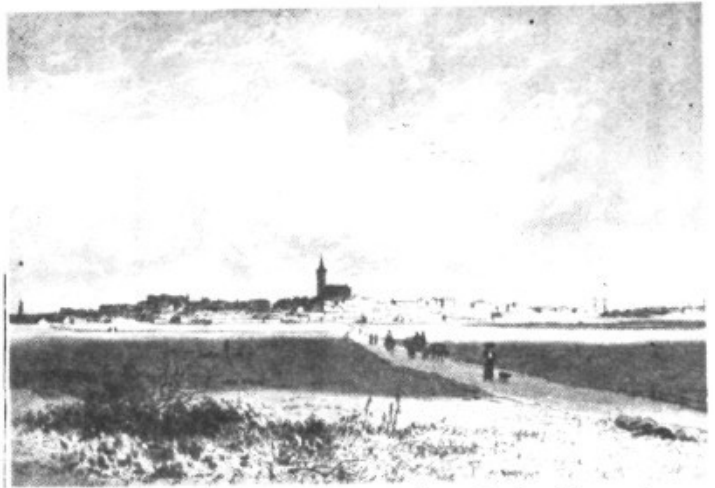
Sineu, vila la primera, és considerada, en efecte, com la capital d'aquesta Part Forana mallorquina que congria tants de sentiments, que amaga tantes necessitats insatisfetes i que guarda les arrels preuades de la més autèntica tradició mallorquina. A l'ombra amorosida del Palau del Rei Sañ, ens arplegarem per recordar, tots junts, que desde fa quatre anys gaudim de l'atribució d'autogovernar-nos. Un dret que no se regala, sinó que l'hem de conseguir dia a dia, minut a minut.

L'autonomia, quan és desitjada pels intel·lectuals, canta pels poetes, exigida pels ciutadans, agafa una forta sentor d'emotivitat. Llavors és quan pugen onades de calfreds pel sol fet d'anomenar les ansiades institucions. Però no ha estat aquest el nostre cas, i seria per demés voler enganyar-nos a nosaltres mateixos atribuint a la gent mallorquina la possessió d'un sentiment autonomista reivindicatiu.

El nostre camí, evidentment, ha estat un altre, i el fet de reconèixer-ho, no té per què implicar l'assumpció de cap complex d'inferioritat. A Balears estan ara mateix capficats dins un procés d'identificació del poble amb el fet autòmic que anirà augmentant a mesura que les institucions pròpies i el poble vagin coneixent-se i identificant-se. I el nostre poble, la nostra gent, ja comença a saber que l'autonomia ens aporta la possibilitat i la capacitat de pensar per nosaltres mateixos.

Pens que a mesura que les institucions autònòmiques vagin desplegant les seves possibilitats, anirà produint-se l'ansiada identificació del poble amb l'autonomia. En aquest sentit, aquests quatre anys han estat, a parer meu, molt profitosos, encara que no sien, ni d'un bon tros, suficients per acoronar el procés. Així com han anat passant, s'han anat enfortint les institucions nostrades; el Parlament, el Govern Balear i els distints Consells Insulars s'han anat fent més presents dins la vida quotidiana de les illes.

Es clar, però, que la nostra autonomia no serà completa fins que hàgim assumit la totalitat de les competències que l'Estatut contempla. I no seria sincer si escrigués que l'assumpció d'aquestes competències ha estat una tasca planera i sense dificultats. La veritat

és que nos ha costat i nos està costant molt arrabassar les competències al govern central. Però la nostra fita està posada molt enfora, cercant assolir el major número possible de competències que nos permetim esser, de veritat, un poble auto-governat.

A l'hora il·lusionada d'aquesta quarta fita d'allò que voldria que fos un llarg camí, com a President del primer Govern Balear, me'n sent orgullós i satisfet, perquè tenc la certesa d'haver treballat molt, per millorar el nivell i la qualitat de la vida dels ciutadans d'aquestes illes. La nostra ha estat una tasca tenaç i perseverant que s'ha realitzada amb la discreció de qui pensa que qualsevol feina governamental i administrativa és, per ella mateixa, feixuga i de vegades torbadora pel ciutadà. Fidels a la nostra ideologia lliberal-conservadora, hem procurat en tot moment no ofegar la lliure iniciativa, masella d'activitat creadora, dels mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterencs. Només hem volgut arribar allà on sabiem que ells no ho podien fer.

Però les obres d'un govern, de qualsevol govern són fugisseres i allò que roman és la societat que els dona suport. Per això he estat en tot moment conscient que la nostra tasca era doble, ja que havíem de construir el nucli institucional de l'autonomia al temps que la governàvem. Per això les dificultats han estat també, dobles, per bé que en cap moment m'hagi sentit enfonsat pel seu pes. Saber que treballava en la construcció del país balear, bella realitat que ara ja comença a brostar com un fruit d'esperança, m'enfortia el cor i em donava conhort per tirar endavant.

Resta, és clar, un llarg camí. Venim tots junts, d'una il·lusió conjunta que entre tots hem de fer possible. Una il·lusió que vosaltres, premsa peticona de més enllà de Ciutat, heu assumit des de fa temps, carregant-vos un feix que per ventura no havia de ser només per vosaltres. Per això, en aquesta mica de retirada en ocasió del quart aniversari d'aquell punt de partida, he volgut compartir amb vosaltres un moment de la meua pròpia reflexió. Més envant, ens esperen nous camins per ventura farcits de dificultats. Però tenim la voluntat de rasseguir la camada tots junts.

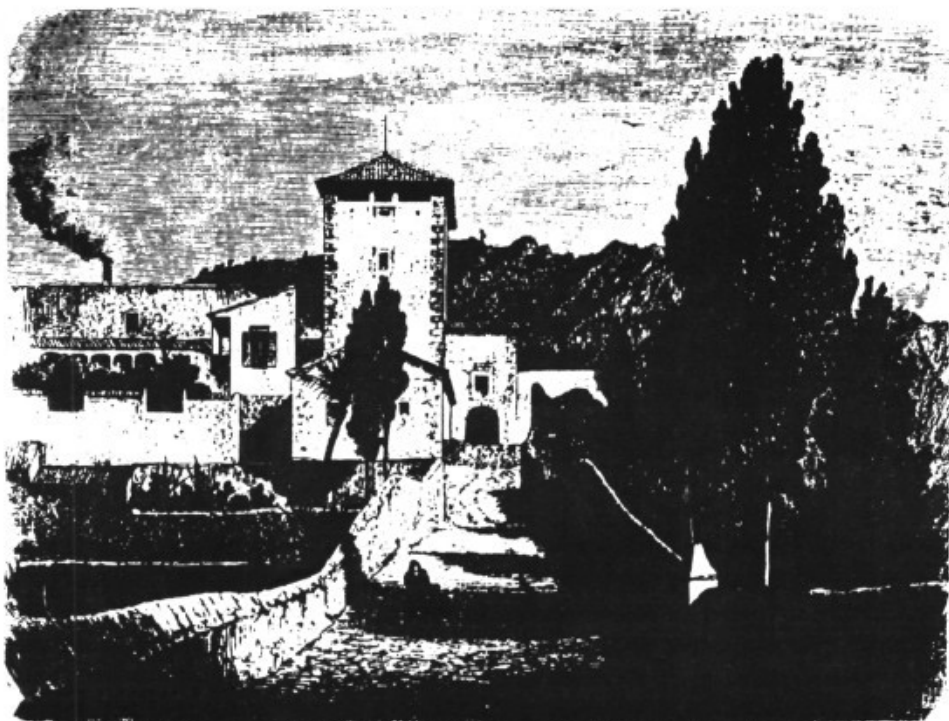
Gabriel Cañellas,
President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

EL TURISME a les ILLES BALEARS

Podem afirmar sense cap dubte, que el turisme ha sigut el factor de més influència per un canvi tan radical dins l'economia balear, sense oblidar també la part negativa que ha suposat dins la degradació ecològica de molts de paisatges de difícil reposició, començant per la construcció de l'hotel Formentor per Adan Dihel i el descobriment de les coves de Manacor i d'Artà, punt de partida de tants de visitants.

A finals del segle XIX i principis del XX, l'illa va ser freqüentada per nombroses personalitats de la cultura nacional i estrangera, pintors, poetes, escriptors i músics que tal vegada serien els primers precursors d'un turisme que ara presumeix de tanta fama i que vendria a augmentar la xarxa de la nostra història i cultura.

Com a motivació més positiva, tenim la vinguda de manera especial de l'Arxiduc d'Àustria Lluís Salvador amb el seu secretari H. Hubert, gran pintor arrelat a Valldemossa qui, amb el seu iot "Nixe", visita les demes illes fent una narració del paisatge i costums de la rural.lia i que després serien publicades. També la visita del músic de fama universal Chopin amb la seva acompanyant Geor-

Antiguo acceso a la Cartuja de Valldemosa.

ge Sand, viurien a la Cartoixa de Valldemossa.

Mos seria molt difícil de recordar tants d'hostes i que la majoria quedaven prendats dels llocs mencionats tan maravillosos i hospitalaris, sempre acollits de manera desinteressada per l'insigne pròcer mallorquí D. Joan Sureda Bimet i la seva esposa Pilar Montaner, pintora extraordinària en el seu palau que fou residència del Rei Sancho devora la Cartoixa. Tants d'amics d'en Sureda seria difícil recordar-los, solament Ruben Dario, Miguel de Unamuno, Juli Verne, Sargent Sorolla, Richepin, Azorin, Enric Granados, etc. i no menys

els pintors de fama universal, que amb la seva obra darien a coneixer les nostres belleses per tot el continent, com Tomas Harris, Roch Minué, Tito Citadini, Bellini, Bernareggi, Anglada Camarasa, Rosignol, R. Anckerman i que molts d'ells es quedarien aquí per a sempre.

Podem estar segurs que tantes figures de la cultura de les poques mencionades en aquest breu escrit, sempre seran un viu testimoni i bell exponent mereixedor d'un homenatge permanent dins la història balear gràcies als primers pioners del Turisme.

PERE SUREDA MAS .

ELS FÒSSILS

PÀGINA

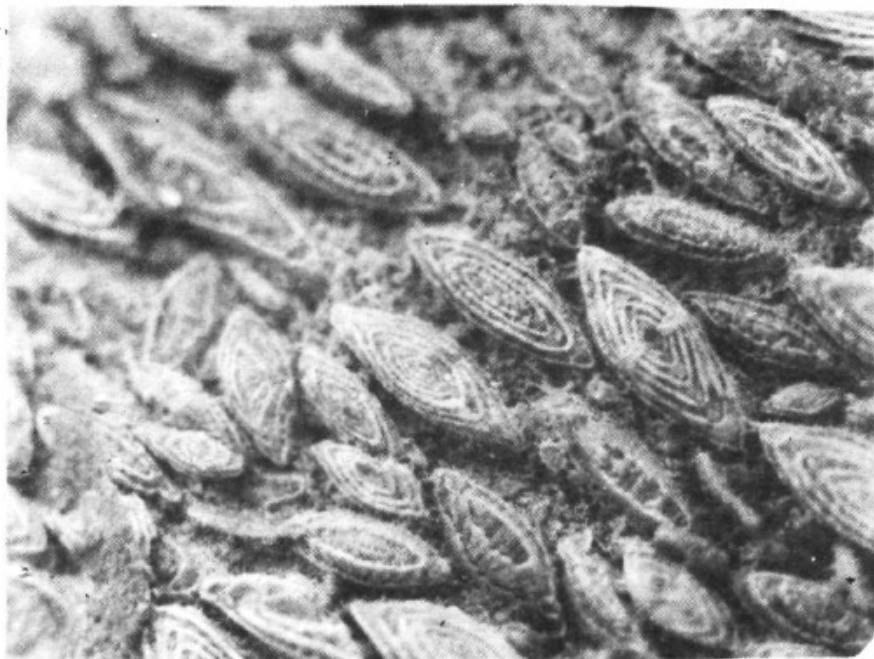
PERQUÈ ET FIQUES AMB NOSALTRES, JESÚS DE NAZARET? Mt. 4,34.

és curiós veure com el mal s'encarna en les persones. Això seria poc o res si el mal amagat es ves fàcilment i ens fes por.

El més perillós és que aquest esperit infernal és presentat com a bo, apetitós. Així com que ens fa gana, ho tenim fàcil menjar-ne. Està revertit de bondat, igual que un lleó amb pell d'ovella. A l'hora de veure la llepolia amarga, el lleó està arreconadet i l'ovella es deixa veure, s'acosta... Nosaltres, innocents, ho creim i ens bevem la metzina com si fos una taronjada.

Jesús de Nazaret solia desenmascarar aquestes persones, aparentment virtuoses. Descobria el mal amagat, com la serp camuflada per l'herba del camí, que espera que passi el vianant per clavar-li la mordassa del veri mortal. La gent hipòcrita, quan es veia descoberta, pegava crits. El poble senzill creia que un dimoni havia sortit d'aquella persona.

Realment, un qui explota, en gana, s'aprofita dels altres, dona droga a tants, fa creure el que ell no ha cregut mai, inventa un infern en aquest món pels marginats i un cel com a recompensa a l'altre, es pot dir que tal perso-

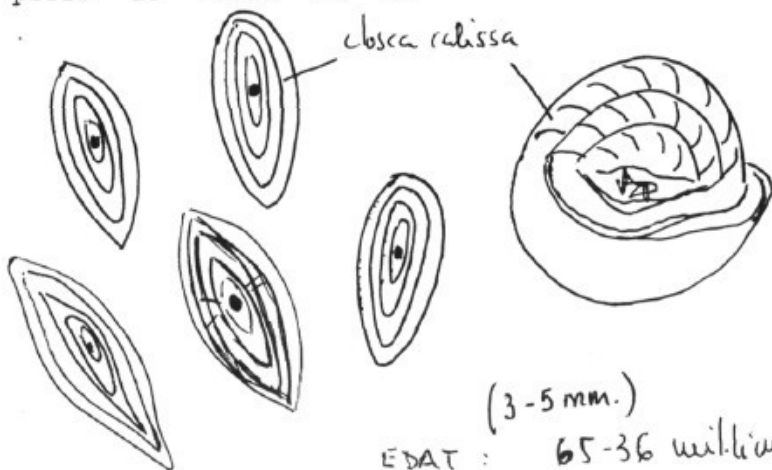
Nummulits (Es Racó, Maria de la Salut)

Moltes marjades dels nostres pobles estan constituïdes a base de materials geològics trobats en els llocs, un d'aquests materials són les roques calisses o calcàries, molt abundants a l'illa de Mallorca. Doncs aquestes calisses contenen restes fòssils d'essers vius que visqueren fa molts d'anys.

A la zona central de l'illa, concretament al poble de Maria de la

Salut es poden trobar amb molta facilitat calisses amb fòssils de Nummulites, són protozous en general microscòpics que pertanyen a l'era terciària. S'han fossilitzat gràcies a tenir una protecció en forma de closca que ha permès la seva impressió. Excepcionalment els Nummulites són ben visibles.

Pere Crespi

BÍBLICA

La Columna de la Llengua

natge és cosa malèvola, diabòlica, com una sombra d'ànima negra. És clar que molts, quan veim que la veritat fa claror dins la fosca de la mentida, tancam les portes a la llum perquè no ens convenci i ens faci canviar.

A l'hora que ens sentim descoberts i questionats remugam dins el nostre cor i expressam en públic o en privat les mateixes paraules: PER QUÈ ET FIQUES EN NOSALTRES JESUS DE NATZARET?

Pere Fons Pascual

Als dos articles anteriors d'aquesta columna havíem parlat de les diferències que presenten totes les llengües i de la necessitat d'una normativa que ens orienti en la seva correcta utilització. A l'hora de fer aquesta normativa són molts els criteris que s'han de tenir en compte: històrics, dialectològics, d'ús, etc. Per sort per a nosaltres la nostra llengua va ser objecte d'una normativització, ja a començaments de segle. I aquesta normativització de la llengua catalana és la que ha permès superar tots els problemes derivats de les diverses maneres de parlar-la. Així qualsevol lector mallorquí, valencià o català, independentment de la manera com s'expressa, pot entendre un escrit que s'adequi a la normativa.

I aquesta normativa és prou flexible per permetre, per lògica d'altre banda, que qualsevol paraula d'àmbit dialectal, i sempre que sigui correcta, sigui utilitzada com un fet normal. Així per exemple, una paraula com "al.lot", dita a Mallorca, tindrà un sinònim correcte i usual en la forma "xic" a València i "noi" a Catalunya. Igual passa amb formes com: "hora-baixa", dita "vesprada" a València i "tarda" a Catalunya.

Aquest fet no és, ni de bon tros, una cosa que només passi a la nostra

llengua. El castellà, sense anar gaire lluny, al costat de la forma tradicional "niño", té altres formes no tan conegudes com: "rorro", "rapaz", "chulano", etc., d'àmbit més restringit, però igualment correctes. O al costat de la paraula més coneguda "crepúsculo", hi ha paraules com "lubricán", "ánimas", etc. molt menys usuals.

En tots aquests casos és l'ús el que determina la forma que esdevé prioritària. Això en l'àmbit del català i de manera més o menys establerta, cada parlant de les diverses zones dialectals utilitza la forma pròpia sempre que sigui correcta.

I quan es diu que el mallorquí és un dialecte, no s'ha d'entendre amb això que sigui inferior o menys important, sinó que fa referència a tots aquells aspectes fonètics, lexicals, morfològics, sintàctics, etc. que presenta el català parlat i escrit a Mallorca. El català parlat a Barcelona no deixa d'esser una forma dialectal del català i com a tal, igual que el català de Mallorca, el seus parlants s'han d'adaptar a les normes que marquen les regles de la llengua. Catalans, valencians i illencs parlen la mateixa llengua, cadascuns en la seva manera però a l'hora d'escriure tots s'han de sotmetre a la norma comuna.

Joan Gelabert Mas

BULLIT *de notícies* BULLIT *de notícies*

VISITA DEL DIRECTOR PROVINCIAL DEL MEC

A la fi rebérem la visita del Sr. Crespi, Director Provincial del M.E.C., acompanyat de l'arquitecte del citat Ministeri. Pares, batle i professors l'acompanyaven en el seu recorregut pels tres edificis del col·legi, tots ells amb greus deficiències d'infraestructura i conservació. Hi hagué moments tensos quan es feu patent la poca col·laboració municipal en la conservació dels edificis. El que és una bona notícia és que es destinaran una partida de milions a arreglar la teulada de l'escola de ses nines, la terrassa que hi ha sobre la sala del teatre a arreglar les persianes, etc. No hi haurà presupost per arreglar-ho tot. Paraules del Sr. Crespi "El que ara arreglam, s'ha de conservar, sinò, d'aquí a quatre anys estarem igual". Esperem que no sigui així.

CAOS CIRCULATORI

La poca consciència circulatoria que tenim els mariandos, ens dur a aparcar els nostres vehicles allà on ens passa pels nassos. Aparcar a la plaça de's Pou i carrers adjacents segons quines vegades resulta tota una aventura, a més de no haver-hi lloc, s'ha de "driblar" els cotxes ja aparcats. L'aparcament a segona fila és habitual i el que no siga castigat per les autoritats és un incentiu per fer-ho. Els que no fan més que passar pel creuer del carrer de Sa Tanca i carrer Nou, aquest a l'entrada de la Plaça de's Pou, principi de Costa i Llobera, del

carrer de Ses Corbates i no digam ja els qui aparquen al lloc destinat al bus dins hores d'arribada i sortida de la línia. Un poc més de serietat per part de tots, autoritats i conductors.

ELS PAGESOS SE MOVEN

Des de la xerrada que feu Antoni Garcies als pagesos de Maria, pareix que aquests s'han despert, i, de reunions, almanco n'han fetes unes quantes. L'objectiu? Aconseguir obtenir uns beneficis junts que no obtenen per separat, ja sigui per demanar subvencions, com per comprar productes, etc. Creim que és hora de perdre tòpiques pors a l'associacionisme de la gent del camp, i lluitar per uns objectius comuns, tots els pagesos junts.

PLATS AL VOL

Tenint permís verbal del Comandant de "puesto" de la Guàrdia Civil per anar a provar la màquina nova de tir al plat, comprada per la Societat de Caçadors de Maria, els Guàrdies Civils que van en moto ens digueren que havíem de demanar permís al Govern Civil i si anàvem a tirar al plat sense permís del Govern Civil ens prendrien les escopetes.

FALTES D'ORTOGRAFIA

Ens hem adonat que a l'anterior número ens escaparen bastantes faltes d'ortografia. Tota la culpa la té el corrector i nosaltres ja li hem estirat les orelles. S'ha excusat amb les presses, però no hi ha excuses que valguen. La feina és sagrada.

"FENT CARRERANY" AL "BALEARES"

El passat 25 de març el diari Balears decidí un petit raconet a donar unes dades sobre la nostra revista i comentar el darrer número. Ens ha estranyat una mica que just emprem un 99% el català, ja que la nostra intenció és usar-la al 100%. Serà per les faltes abans esmentades?

BULLIT *de notícies*

BULLIT *de notícies*

LA TELEFÓNICA AMPLIA LA XARXA

Una brigada de cotxes armats d'escales, fils i grampons ha invadit el nostre poble durant aquest mes de març. Hem pogut saber que la invassió ha estat pacífica i fins i tot desitjada per alguns sectors del poble que es sent incomunicat. Han instal·lat un grapat de telèfons a tantes cases del poble, però han deixat queixosos als qui l'havien sol·licitat i encara no el tenen instal·lat.

EL PARLAMENT A L'ESCOLA

El passat dia 18 de març, el Sr. Pere Planells i Mari, funcionari del Parlament de les Illes Balears feu una xerrada acompanyada de projecció de diapositives, als alumnes de la segona Etapa de la nostra escola. És una campanya per acostar i donar a conèixer la composició i les funcions del Parlament dins la nostra Autonomia, als al·lots. El proper parlament, degut a la nova llei electoral, estarà compost per 59 diputats: 33 per Mallorca, 13 per Menorca i 13 per Eivissa-Formentera.

CONFERÈNCIES A L'ESCOLA

Dues han estat les que han tengut lloc durant el passat mes de Març, ambdues per part del psicòleg Bartomeu Barceló. La primera, dia 10, dirigida a pares i educadors d'infants de 0-6 anys, sobre la problemàtica d'aquesta edat. La segona dirigida als mestres, sobre problemes de conducta, tingué lloc dia 12.

EL MUR DEL CARRER DEULOSAL

Supòs que ja haureu notat que ja s'ha arreglat un dels murs esbaldregats. És el del carrer Deulosal, camí de pas de quasi tots, ja que dona a la sortida cap a Sineu i Ciutat. Així ho hem de fer, i si potser, amb un poc més de pressa.

EL PRIMER DE MARÇ, DIA DE BALEARS

Com recordareu del passat número, vos avisarem que en sortir la revista, ja hauria tingut lloc a Sineu, al Palau del Rei Sanç, la celebració del dia de Balears. Fou molt llúida, no es podia passar per enlloc. Ja sabreu que hi havia "stands" de tots els pobles de la Part Forana i entre ells el nostre, on s'exhibien i es donaren a tastar, si es volia, els productes de les distintes localitats. Al de Maria hi havia: melons, alls, bessons d'ametla, ordi, blat, en Toni i en Pedro Mulet.

JA SOC AQUÍ...

Això és el que digué dia 21 de Març, la primavera que la sang altera. Els al·lots són quasi inaguantables, el de la tercera edat se cerquen, els polítics bullen i en el metge hi ha una llarga coa per examinar-se el líquid vermell.

EL NUMANCIA INFORMA

El proper divendres dia 10 d'abril a les 11 del vespre, al PUB S'Estiu 82 hi haurà una reunió de final de temporada amb el següent ordre del dia:

- Estat de comptes.
- Perspectives per l'any que ve.
- Re-estructuració de plantilla i Junta Directiva.
- Assumptes dinar o sopar.
- Precs i preguntes.

S'espera l'assistència de tota la plantilla i al final xampany per tots.

BULLIT ^{*} de notícies

BULLIT ^{*} de notícies

UNITAT SANITARIA

El pis de d'alt d'aquesta Unitat, diu la gent, no s'empra. Tal vegada hauríem de cercar-li alguna utilitat: Biblioteca, Unió de Pagesos, Grups de Teatre, Balls, Escola de Música, Escola de Català, Gimnàsia Rítmica, Club Ciclista, Club de Caçadors, Drets Humans, Agrupacions Polítiques, Grups d'Esports i un llarg etzètera, estan cercant lloc, mentre els locals del poble es mantenen tancats.

PASQUA

En general, qui més qui manco, quan arriben aquestes dates, neteja caseva, el corral, la consciència, etc. és ben segur que l'Ajuntament amollarà els seus dimonis boiets i, amb un santiamén, no quedarà cap herbeta, cap paper, ni gens de brutor.

PARROQUIA

A l'hora de tancar aquesta revista no tenim l'horari dels actes de Setmana Santa. Diu el capellà que s'enviarà una petita fulla als domicilis.

Es diu que la nova bandeta, baix la batuta de l'amo En Tomeu, sortirà al carrer per ambientar les manifestacions religioses.

El Temps.

Pareix que aquest mes de Març el temps s'ha estirat un poc i ha baixat la tònica de les pluges, però no la del fred. Han caigut sobre el nostre poble 18 litres per metre quadrat entre els dies 11, 20, 21, 22 i 25, essent el fi de setmana del 20 al 22 els més plujosos amb 15 litres. La temperatura màxima la registrarem dia 2 amb 20º centígrads i la mínima el dia 16 amb 5º centígrads.

SUBVENCIÓ A LA PREMSA FORANA

El Grup Parlamentari Socialista ha presentat una esmena als presuposts de la Comunitat Autònoma 1987: 10 milions de pessetes per a la Premsa Forana.

Saludam aquesta notícia i creim que és justa i necessària. És ben hora que els de d'alt pensin amb els de baix i fa massa temps que els de baix vetlam els de dalt.

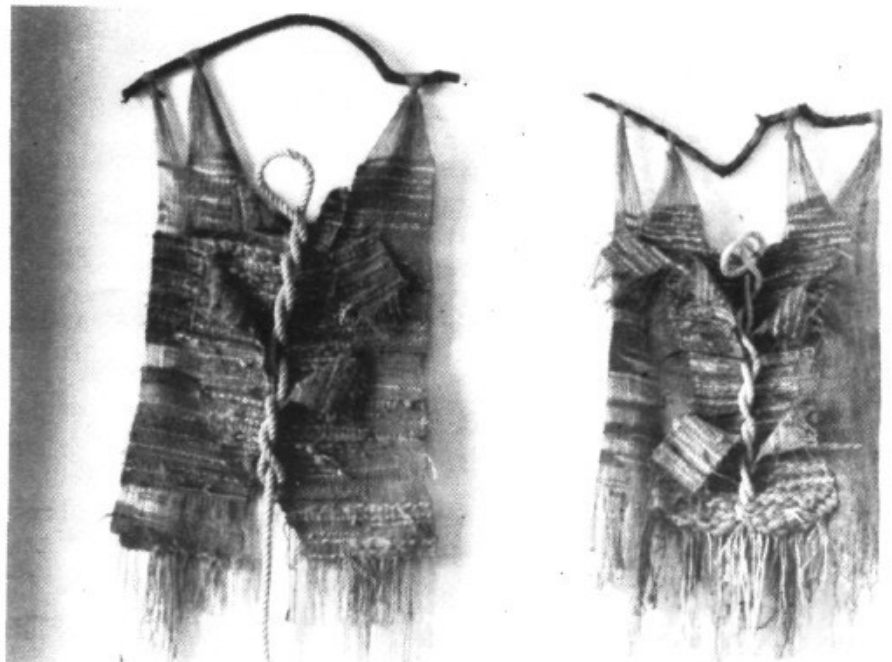
LLENGUA CATALANA

Dia 8 d'abril, a les 19 hores i a la Sala d'Actes del Convent de Sant Francesc es presentaran les conclusions del SEGON CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA.

De dites conclusions en parlarem en propers números.

EXPOSICIÓ DE N'ANTONIA Me GARAU

Des del passat 10 de Març i fins dia 10 d'Abril exposa els seus tapissos a la Galeria Lluc Fluxà, carrer Pio XII, 3, 2on, 2a, de Ciutat. Recordem la gran acollida que tingué la que feu al nostre local, durant les passades festes patronals. L'horari de l'exposició és de 11'30 a 13'30 i de 17 a 20 hores.

Poemes i Glojes.

Maria viu de porgueres
quasi mai menja capons,
ara han posat clavagueres
perquè hi haurà eleccions.

No sé si hi posaran parquet
o és que tenen molts d'embulls,
però a sa pista de basquet
hi ha molts de caramulls.

Miquel Morey Mas

A Sant Joan són peus amples
i a Petra qualqun n'hi ha,
si jo havia d'empeltar
no hi aniria a cercar brànques.

Salomó qui és tan sabut
va dir que per temps vendria,
que sa dona cercaria
a s'home, i ja es vengut.

Gabriela Mas Font

Quantes n'hi ha de casades
que necessiten garrot
per Pasqua volen xot
i sols no saben fer panades.

A sa rebranca des portal
hi ha dues pells penjades
això és una senyal
de què n'heu fetes panades.

Si deis que no n'heu pastades
o no mos ne voleu donar,
el xot que vareu matar
tornarà ressucitar
i vos mufarà a sucades.

Dau-nos coca o flaó
o un fil de sobrassada
o si no una panada
o un ou de niaró.

Sa panada mos heu de dar
ben grossa i afavorida
si deis que no es beneida
nosaltres menam s'escolà,
ell la beneirà
i la tendrem beneida.

Pere de Ses Rotes

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT

Joana Mre Castelló Carbonell, va mori a l'edat de 84 anys el dia 3 de març, vivia en el carrer Nou N° 50. Havia nascut el 20 de juny de 1893.

BENVINGUTS

Gabriel Pastor Jordà, fill de Miquel Pastor Aloy i de Francisca Jordà Ferriol, nascut el 25 de març.

JA L'HAN FETA

Miquel Salom Ferriol i Maria Ramis Perellò es casaren el dia 1 de març a l'Església de Muro.

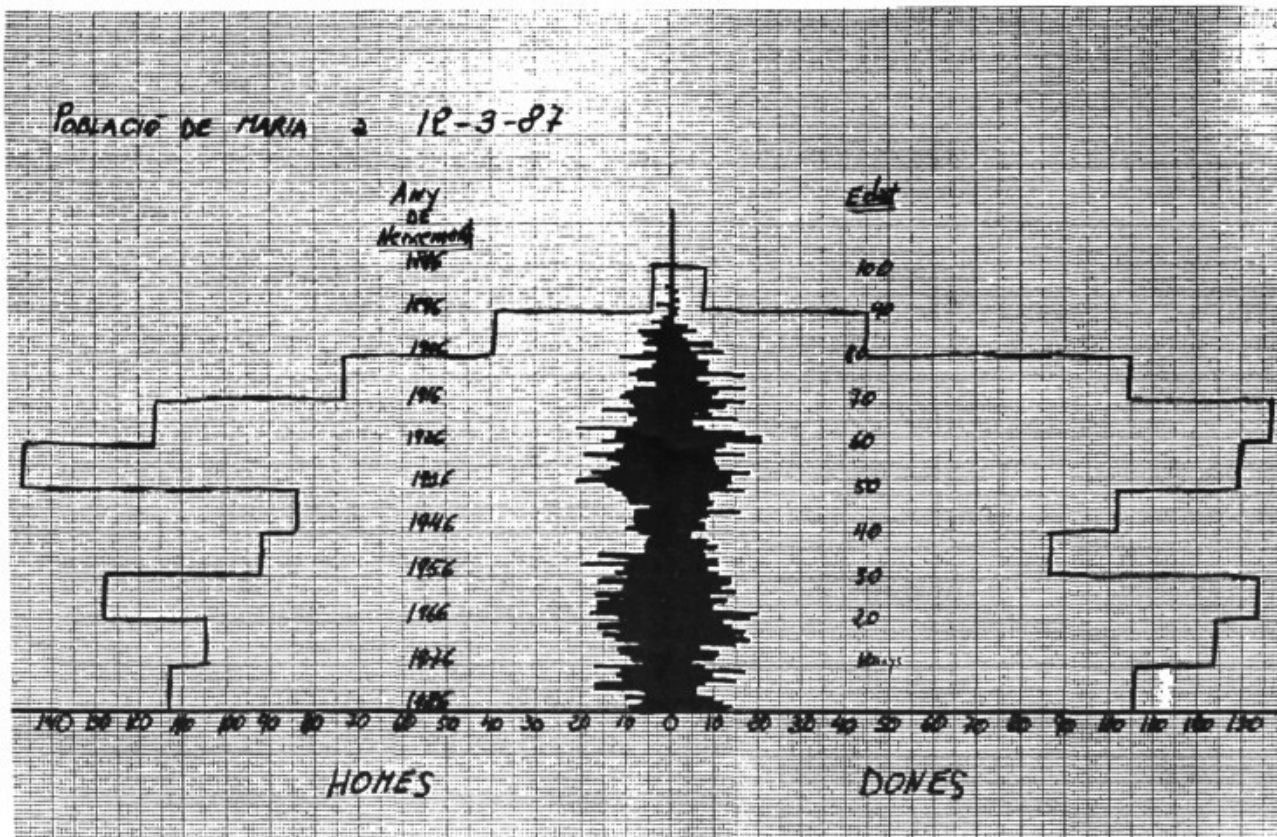

Miquel Llopart Mestre i Pereta Mas Cifre, el dia 21 de març, a l'Església de Maria de la Salut.

Sebastià Cloquell Noceras i Catalina Esteva Dalmau, el dia 29 de març a l'església del nostre poble.

REFRANYS P'EN PERE DE SES ROTES

- Com més pagareu, més bons orgues sonareu.
- Més val tenir que desitjar.
- A Petra el dimoni s'hi va retre.
- Parlar bé no costa res.
- Qui diu la veritat no s'enbulla.
- El qui fa el pixat clar no necessita ma de metge.
- Per dir la veritat perden l'amistat.
- No és igual el consell d'una criada que una criada de Consell.
- No és igual sa guixa de sa madona que es forn de Ca'n Guixa.
- Que pots esperar d'una bèstia, més que una cosa?
- A Ariany es viu bé tot l'any.
- Ja ho diran més clar a Campos.
- A Sant Joan peus grossos.
- Són com els ases d'Artà, que en veure el jou ja suen.
- Val més ca seva guardar que a missa anar.
- Ets més curt que mànagues de guardapits.
- Ai!, més endins són ses cebes.
- Mal te toc gota coral.
- Entany me deies enguany, i enguany me dius l'any que ve.
- No hi ha com sa seva sang.

Aquesta piràmide de població que publicam en aquest número, és un treball d'Estadística realitzat amb els alumnes de sisè. Jo us donaré unes petites explicacions encara que requereix una anàlisi més profunda, així com comparar-la amb altres dades, com per exemple amb els que nasqueren. Pensau que aquestes dades són els dels habitants que hi ha inscrits al padró municipal en aquests moments, tan si han nascut a Maria, com a un altra localitat. Això poden ser estudis posteriors.

A la gràfica teniu la població agrupada per anys, la part central central més oscura, on hi teniu any per any els homes i dones. I en forma de rectangles, a la part exterior, agrupats de deu en deu anys.

El més destacable és la baixada de població entre els anys 1936 i 1956, per diverses causes (guerra civil, emigració, etc) seguit de la creixuda dels anys 60 i una posterior baixada que arriba als nostres dies.

Magi Ferriol.

Mediterranean
 International Footwear
 Volume Exhibition

Mallorca 8-10 Mayo de 1987

QUÈ TENIU

NATURA

Ara que començam la primavera ens hem aturat a meditar com hem passat aquest darrer hivern de cara a la conservació de la natura. Realment no hem quedat molt contents quan hem vist els vells retalls de diaris i revistes com la premsa local que anàrem recollint al llarg de tota la temporada.

Entre tots els problemes que hem trobat n'hi ha un que pareix etern; ens referim a la caça del tord.

Ja sabem que qualqu es posarà les mans al cap quan llegeixin que, una vegada més, ens ocupam d'aquests animalets de ploma, però vos demanam que per favor, abans de jutjar acabeu de llegir l'article.

En primer lloc farem una ressenya damunt l'origen d'aquest auell. Després d'haver criat per terres llunyanes de l'Europa Oriental els tords fan, com aquell que diu, les maletes i parteixen cap al Mediterrani seguint el seu fort instint viatger. I ja els tenim aquí, arriben amb els primers freds esperant trobar a les nostres Illes menjar i refugi. Però la realitat és molt distinta, encara no han tenguut temps de plegar les seves ales suaument entre les branques d'una olivera quan el cel s'innunda de renous enganadors que no són trons, ni avions, són les escopetes, que els traicionen, utilitzades per la mà de l'home i això només és el començament d'una llarga llista de perills que esperen als tords. Quan intentin amagar-se dels cartutxos es trobaran amb el visc, els filats de coll o traïdors

CONTRA ELS TORDS!

garbells amagats entre la llentrisca, l'olivó, les mores, cuques molles, insectes i caragols que tant els agraden. Així quan ells havien pensat trobar un paradís, sense saber com, entren dins un infern amb una sortida molt estreta.

Perquè passa això? És aquesta una pregunta que ens feim moltes vegades, perquè l'home ha d'aprofitar-se d'ell d'aquesta manera quan el tord seria un meravellós amic capaç d'adaptar-se als seus costums? Ens agradaria fer comprendre als caçadors, tenint cap a ells tot el respecte que com a persones mereixen, que aquests aucells de plomatge terrós també mereixen una llibertat. Nosaltres entenem que alguns ho necessitin com a forma de

ure, però per favor no els agafeu sense raó, pensau que a cap persona l'hi agradaria esser perseguida i de fet ens dóna calfreds sentir xerrar de guerres, matances i assassinats que acaben en milers de vides humanes. Igualment podríem pensar un poc amb els aucells i permetre que quan tornassin al continent duguessin amb ells un bon record de la nostra hospitalitat.

A més a més aquest any s'ha afegit a tot això un altre problema; l'accident nuclear de Chernobyl igual que afectà a les persones també feu grans destrosses ecològiques, per exemple la mort de molts de tords amb el que ha minvat el nombre d'aquests aucells que arriben a Mallorca. Així, més motius tenim encara per demanar que els deixin en pau una temporada (si no pot esser tota la vida,) per donar-los temps a procrear i tornar formar els meravellosos esbarts que, encara que alguns no ho entenguin, engrandeixen la bellesa de la nostra estimada Illa.

Per acabar volem fer una darrera cridada als caçadors: Si no aconseguim que abandoneu les vostres activitats furtives (si les teniu), al manco esperam aconseguir una certa atenció per part vostra.

I també a la gent que pensa com nosaltres; Ajudau-nos amb l'exemple a mantenir viva la naturalesa.

"No hem de perdre l'esperança".

Martí Monjo

i

Jaume Sabater

eleccions.

Així com s'aproximen les dates dels comicis es va perfilant tot l'endreq que hem estat elaborant i creim poder dir que ha arribat l'hora de presentar al poble més formalment el nostre missatge amb la finalitat de fer-lo participar, per la senzilla raó de què està fet per a ell.

Volem aclarir dubtes i llevar recels per aconseguir que la gent entengui la nostra postura i combregui amb aquestes idees.

Les nostres directrius són clares. Voldríem fer molta constància de que no volem rompre ideologies, perquè entenem que pluralitat és cultura viva.

No pretenim ser tan vanidosos, com per voler fer de cop i resposta un poble nou, si al manco per aconseguir un projecte de poble adequat, una mica ambiciós si cal ser-ho i per aixó demanem i esperam que el poble no ens defraudi i ajudi.

El nostre moviment està promogut solament per a ell.

Hem de fer constar que tota aquesta tasca s'ha desenvolupada enmig d'un clima de complet enteniment i esperit solidari. Entenem que per aixó podem obrar en confiança i raó per dur a terme els nostres programes.

Ens honra poder dir que una partida nombrosa de persones s'identifica i ens ofereix el seu suport, el que ens complau i anima més. Esperem que aquest cercle s'aixampli més encara.

La nostra llista, oberta a totes aquestes persones esmentades, encapçalada ja, i composta per membres qualificats, podem dir que ha estat cuidadosa i seriament feta.

El nostre distintiu clarament definit pretén, mitjançant el treball programat, culturitzar el poble i guardar bones relacions amb totes les entitats pertinents, esportives o recreatives, escoles, parròquia, etc.

Tenim especial interès -i aixó sense mancar qualitats personals a ningú- en aconseguir un tot ben homogeni (grup-poble) facultat i molt ample per resoldre amb equitat qualsevol qüestió.

Es tracta d'obtenir un bon consense perquè el poble doni suport moral als seus elegits.

Som prou conscients de què no es poden negar als nostres veïns els drets que els assisteixen.

Demanam molt encaridament la vostra ajuda.

Gràcies una vegada més.

Independents de Maria

PRESENTACIÓ DE LA LLISTA DEL PSOE A LES MUNICIPALS

El passat dissabte dia 21 de Març estava anunciada la presentació de la llista que el PSOE de Maria presentarà a les properes eleccions municipals. Es feu la presentació d'en Rafel Oliver Mas com a cap de la llista, sense citar cap dels altres components. Feren una xerrada sobre la situació política actual a les nostres illes els parlamentaris socialistes En Damià Pons i En Josep Moll. Al final es feu un col·loqui entre els assistents.

CAPS DE LLISTA

Les eleccions s'acosten i els distints grups van perfilant quins seran els seus caps de llista. En aquests moments en tenim tres de confirmats: Miquel Torelló, per UM; Rafel Oliver Mas, pel PSOE i Magí Ferriol Bauza, pels independents de Maria. Alianza Popular és la que té més dubtes i ja han sonat tres possibles noms: En Antoni Torrens, En Gabriel Mas i En Simó Garau. Ja us informarem en saber-ho en certesa.

CARRERANY ESPORTIU

*****
 +SEGONA REGIONAL+
 *****
 * 1 Marg 87 23ª Jornada
 * MARIENSE C.F. 0 + SAN PEDRO 0
 * 8 Marg 87 24ª Jornada
 * ALTURA 3 + MARIENSE C.F. 1
 * 15 Marg 87 25ª Jornada
 * MARIENSE C.F. 2 + COLLERENSE 0
 * 22 Marg 87 26ª Jornada
 * CA'S CONCOS 1 + MARIENSE C.F. 0

*****
 *****SEGONA REGIONAL*****
 *****MARIENSE C.F.*****
 *****
 PJ PG PE PP GF GC PT
 == == == == == == ==
 26 6 7 13 33 59 19 -5

*****
 TROFEUS PICHICHIS FENT CARRERANY >
 *****
 JAUME MESTRE,...(NUMANCIA),.....10
 DAMIA BERGAS,...(MARIENSE R.),.....6
 MIQUEL PASTOR,...(MARIENSE R.),.....6
 LLUC FERRIOL,...(MARIENSE J.),.....6

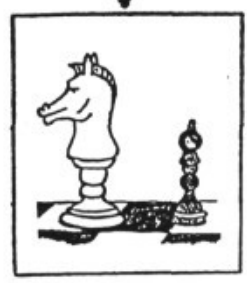
*****
 +JUVENILS TERCERA REGIONAL C+
 *****
 * 1 Marg 87 23ª Jornada
 * CONSTANCIA + MARIENSE C.F.
 * el CONSTANCIA sa retirat
 * 8 Marg 87 24ª Jornada
 * MARIENSE C.F. 4 + A, INCA 1
 * 15 Marg 87 25ª Jornada
 * ALGAIDA 3 + MARIENSE C.F. 1

*****
 +++JUVENILS TERCERA REGIONAL "C"+++
 +++ MARIENSE C.F. +++
 *****
 PJ PG PE PP GF GC PT
 == == == == == == ==
 21 2 3 16 21 62 7 -13

II TORNEIG D'ESCACS CA'S XIGALER
 *****

RONDES

INDI NOM	1ª	2ª	3ª	4ª	5ª	6ª	PUNTS	CLAS.
11 Miguel Ferriol Negre	1	1						
21 Jaume Esteva		0						
31 Pere Aiomar		0						
41 Pere Jordà		0						
51 Bernat Esteva	0							
61 Sebastia Cifre	0							
71 Nofre Soler		0						
81 Simó Frau	0							
91 Josep Ferriol	1	1						
101 Joan Carbonell	0	0						
111 Miquel Mas	0	0						
121 Lluç Carbonell	0	1						
131 Jaume Bergas	0	0						
141 Guillem Castelló	0							
151 Pere Ramis								
161 Enric Pozo								
171 Joan Mas	0	0						
181 Gaspar Mas								
191 Miquel Ferriol	0	0						
201 Antoni Frau								

CARRERANY ESPORTIU

UN PROFETA A FORA POBLE

El nostre entrevistat d'aquest mes és en Rafel Oliver. De tots és coneguda sa seva trajectòria futbolística, i s'ha distingit sempre com un jugador net, de joc molt tècnic acompanyat de molta visió de joc. Tal vegada, i en això convenim molts, si haguera tengut un potencial físic més alt hauria arribat enfora.

Ha jugat amb molts d'equips, Constància juvenil, Sineu, Caimari, Ca'n Picafort i com no amb el MARIENSE, del que recorda amb molt d'agraut les temporades que jugaren a II Regional fa molts d'anys.

Avui en Rafel és notícia perquè l'equip que entrena, el Sineu Juvenil, és el segon classificat del grup "C" de Tercera Regional a un punt des primer i amb un partit menys a l'hora de fer aquesta entrevista.

Tengueres una etapa dins el F.C. Mariense com a entrenador, com veus aquesta experiència teva?

-Vaig esser entrenador i jugador en el mateix temps i ho record com una experiència molt positiva, però va passar el de sempre, que no tots els jugadors complien amb els entrenaments.

Has intentat tresmetre en es teus jugadors sa teva visió personal des futbol, o bé has anat en es resultats?

-Ses dues coses, primer que el futbol és un esport propici per fer amistats noves i conèixer gent. A dins ell es jugador ha de poder desenrotllar imaginació i intentar disfrutar del que fa. Si això va acompanyat de bons resultats molt millor.

Ets conscient de sa temporada que duis a terme?

-Tant es jugadors com jo som conscients de la bona temporada que estam fent, però crec que no és fruit de sa casualitat. L'equip està bastant ben compensat i la majoria de jugadors ja d'infantils jugaven junts.

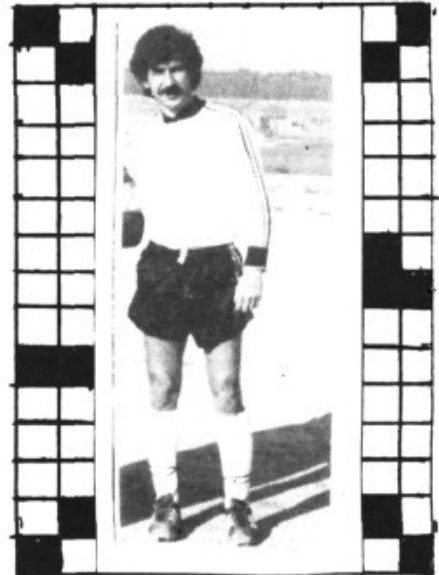
Entrenar a Sineu, degut a s'infraestructura esportiva que té, jo hi he jugat i ho sé, és diferent de Maria. Contamos com és?

-Sineu té una cosa molt bona amb diferència a altres pobles: sa majoria de jugadors compleixen en ets entrenos i directius i president a cada un d'ells i en es partits estan en es costat des jugadors per si hi ha qualque problema. Aixó està acompanyat d'unes instal·lacions magnífiques, on es jugadors no s'han de preocupar de res.

Com és s'afició de Sineu?

-Sempre m'has sentit dir que és molt entesa en

futbol, i apart d'això tant com a jugador m'aprecia.

Què trobes de sa campanya que duen a terme es juvenils del Mariense?

-Crec que és molt bona si pensen que és el primer any que juguen i l'ambient entre ells i s'entrenador es sà.

Com veus el tema del Numància F.C., tu que hi jugues?

-El veig amb optimisme, crec que hem de seguir jugant perquè gent que té ganes de fer-ho n'hi ha molta, apart de que s'ambient entre noltros és bo i jugam per passar el temps el millor possible amb l'esport que ens agrada.

Jaume Mestre Llopart

LA SALUT HO ES TOT!

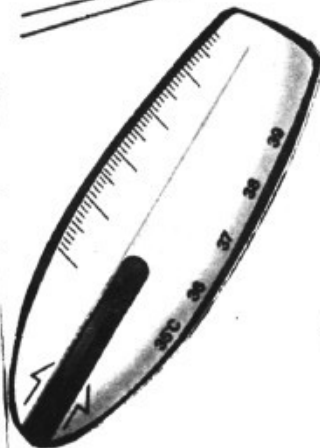
"La Febre"

A la normalitat el nostre cos té una temperatura que oscil·la al cap del dia entre els 36 i 37 graus centígrads.

Són molts els factors que la poden fer variar, i no sempre és precís que siguin les malalties.

Què és la FEBRE? La febre és un símptoma, això vol dir, que per si mateixa no és una malaltia, és un avís del cos. Així que deim que hi ha febre quan la temperatura del cos sobrepassa per damunt els 37°C, si hem col·locat el termòmetre baix la llengua o l'aixel·la i 37'5°C si hem pres la temperatura rectal (al cul).

Convé saber que segons la intensitat de la febre xerram de "febrícula" quan no s'arriba als 38°C, "febre moderada" entre 38-39°C, "febre alta" fins als 40°C, "febre molt alta" quan sobrepassa els 40°C.

QUE HEM DE FER SI SUPOSAM QUE HI HA FEBRE?

El primer de tot serà assegurar-nos que hem fet la medicació correctament, per la qual cosa haurem de mirar que hem baixat el termòmetre fins els 35 o 36°C abans d'utilitzar-lo.

Colocar-lo correctament. Si hem escullit l'aixel·la, fixar-se que la capsula de mercuri estigui ben encaixada dins les rües de la pell i que no hi ha roba al mig, cuidar que també que la pell no estigui molt suada i esperar al manco 3 o 5 minuts abans de retirar el termòmetre. Si hem escullit el recte per la medicació haureu de tenir en compte el tipus de termòmetre per evitar accidents. Són millors els termòmetres especials per mesurar la temperatura rectal degut a que estan fets de material plàstic i és més difícil trencar-lo. També convé recordar que a la medicació de la temperatura hi ha que llevar-li mig grau (0'52 C) per saber la temperatura real del cos.

Teniu en compte totes aquelles situacions que poden fer augmentar la temperatura; esforços físics, menjar abundant, la regla a les dones, etc, en els quals cassos no podem parlar de febre com a símptoma d'una malaltia. Cas a part podem considerar als nins petits ja que aquests no tenen completament desenvolupat el seu sistema de termo-regulació i els basta ben poc per augmentar unes dècimes la temperatura corporal sense que això vulga dir que estan malalts.

Si malgrat aquestes consideracions la temperatura continua elevada...

CONSULTAU EL VOSTRE METGE

Evidentment, la urgència dependrà de la intensitat de la febre, de l'estat general de la persona i d'altres símptomes acompanyants; vòmits, diarrees, dificultats al respirar, etc

RECOMANACIONS GENERALS

Tenint en compte que es té que consultar al metge, podem utilitzar les següents mesures per intentar baixar la febre.

- Evitar tot allò que afavoreix l'augment de la temperatura; massa roba, estufes, bosses d'aigua calenta, etc.

- Hi ha que prendre abundants líquid per reposar les pèrdues ocasionades pel procés febril. Aquest punt és especialment important quan xerram de nins.

- Poden ésser molts útils l'aplicació de pedaçs humits, banys d'aigua teba, fregues amb esperit...

- Hi ha que tenir en compte que tots aquests medis hi ha que utilitzar-los amb precaució, evitant els canvis bruscs de temperatura intentant que aqueixa baixi a poc a poc.

RECORDAU QUE ELS MEDICAMENTS HAN DE SER SEMPRE PRESCRITS PEL METGE

Josep Lluís Corresa